

вання наукових підходів у вирішенні практичних ситуацій і проблем — уміти здійснювати аналіз ситуацій, розробляти нестандартні новаторські рішення, проявляти креативне мислення, проводити пошук і обробку необхідної літератури та інших джерел. Більш глибокий науковий аспект повинна мати освіта магістрів з економіки, у тому числі за спеціальністю «Облік і аудит». Основним завданням у підготовці магістрів повинно стати забезпечення такого рівня освіти, який би давав можливість генерування нових ідей, отримання нового наукового результату, самостійної наукової творчості, здійснення дослідницької, аналітичної, консультативної та викладацької діяльності, організації наукової роботи певної групи чи колективу. Реалізація цих завдань стане одним з визначальних чинників інтеграції України у європейську та світову системи освіти.

Технологія викладання всіх наук і дисциплін бакалаврського та магістерського рівнів повинна бути науково-спрямованою, надавати можливість розкриватись науковому потенціалу студентів; формувати у них систему знань, а не розрізнену інформацію, розвивати у студентів здатність застосовувати свої знання та наукові навички у реальних виробничих ситуаціях. Обов'язково слід включити у навчальні плани підготовки магістрів науку «Методологія і організація наукових досліджень» (за спеціалізацією магістерської програми), а також можливий розгляд питання про запровадження науково-дослідної практики поряд із виробничою переддипломною практикою. Наукові дослідження магістрів повинні стати домінуючими у процесі їх освіти. Більш значущою має бути магістерська дипломна робота. Бажано, щоб вона виконувалась за науково-дослідною темою кафедри або на замовлення конкретного підприємства чи установи. Вивчення досвіду підготовки магістрів у зарубіжних країнах доводить доцільність запровадження постійно діючих наукових семінарів для студентів магістерської програми. У рамках таких семінарів магістри мають можливість здійснювати апробацію результатів своїх наукових досліджень, проводити взаємне рецензування доповідей, курсових і дипломних робіт, виконувати аналітичні огляди публікацій і нових досягнень за профілем магістерської програми, наукової тематики кафедри. При цьому кафедри можуть відбирати найталановитіших студентів для подальшої роботи у науковій сфері, укріплювати і нарощувати кадровий потенціал.

Разом з тим, ефективність реалізації наукової складової у навчальному процесі великою мірою залежить від мотивації студентів і викладачів, запровадження відповідних заохочень і стимулів, у тому числі і матеріальних. Для цього необхідне застосування системного підходу та створення організаційно-нормативного забезпечення.

Забезпечення якості підготовки бакалаврів і магістрів за економічним спрямуванням на основі посилення наукової складової є одним із важливих чинників зростання конкурентоспроможності вищого навчального закладу та його випускників, інноваційного розвитку економіки держави у цілому.

Сагова С.В., к.е.н., доцент,
кафедра бухгалтерського обліку

ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Запорукою успішного розвитку творчого мислення у студентів є розроблення та впровадження в економічну освіту комплексних тренінгів з обліку. Адже навчальний процес повинен бути наповнений сучасними засобами, які зможуть забезпечити його інтенсивне вдосконалення. Найважливішою умовою формування професійних фахівців відповідно до європейських вимог є впровадження у навчальний процес наступних сучасних засобів: аналіз конкретних ситуацій; інтерактивні завдання; сучасні аналітичні програми; тренінги, ділові та рольові ігри; навчальні групові дискусії; мозковий штурм та інші активні методи навчання. Суть даних інтерактивних методів навчання полягає в тому, що навчальний процес організовується на основі взаємодії, діалогу, в ході якого студенти навчаються критично мислити, вирішувати складні практичні проблеми, проводити аналіз обставин і відповідної інформації, приймати рішення в конкретних практичних ситуаціях. При цьому важливими вимогами для застосування активних навчальних методів є розробка ефективної системи мотивації студентів і встановлення об'єктивних критеріїв оцінювання студентів.

Одним із ефективних засобів розвитку мислення студентів і вироблення у них навиків самостійного прийняття рішень є організація практичних занять у вигляді тренінгу. Тренінг вважається найбільш трудомісткою, але одночасно і ефективною формою роботи з дисципліни «Бухгалтерський облік». Тренінг максимально наближає студентів до практичної діяльності бухгалтера. Адже в основу проведення тренінгу з бухгалтерського обліку покладено ситуацію, яка імітує виробничо-підприємницьку ситуацію підприємства, тобто студенти почнуть тренінгове заняття із

заповнення первинних документів по окремих операціям підприємства, а закінчать його заповненням бухгалтерських регістрів і фінансової звітності того ж підприємства. Тренінг проходить у кілька етапів. На першому етапі студенти отримують вихідні дані, з яких знайомляться з підприємством, початкові залишки господарських засобів підприємства та джерел їх утворення, господарські операції за певний період діяльності підприємства.

Другий етап складається з комплексу практичних завдань, виконання яких дозволить студентам засвоїти методику й техніку організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Другий етап передбачає відображення господарських операцій у журналі реєстрації, на рахунках бухгалтерського обліку, в оборотних відомостях і формах звітності підприємства. Результатом третього етапу є визначення та характеристика чинників, що впливають на результати діяльності підприємства, а також визначення його фінансового стану на основі показників звітності. Особливо важливим на цьому етапі тренінгу є вміння чіткої аргументації запропонованих студентами висновків і пропозицій щодо діяльності підприємства. За кожним етапом проводиться оцінювання активності та практичної участі студентів у вирішенні поставлених завдань.

У процесі створення тренінгів з дисципліни «Бухгалтерський облік» слід враховувати деякі особливості: теоретичний матеріал повинен охоплювати основні, додаткові та спеціальні питання, що подаються у вигляді опорних конспектів із посиланням на джерела інформації. Це буде спонукати студентів самостійно опрацьовувати додаткові і спеціальні питання курсу, оскільки без їх вивчення буде важко вирішити практичні ситуації тренінгового заняття.

Таким чином, тренінг дає можливість студентам проявити свої теоретичні знання для вирішення практичних завдань. За допомогою цього методу студенти опановують способи обробки інформації про діяльність підприємства, вчать чітко розуміти зміст облікових процедур, вільно володіти технікою подвійного запису при відображенні змісту операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку, мають можливість максимально наблизитися до реальної діяльності підприємства та поєднати теорію і практику.

Свірко С.В., д.е.н., професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, директор Інституту обліку

ФОРМУВАННЯ НАУКОВИХ ВЕКТОРІВ МАЙБУТНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ»

Бухгалтерський облік в бюджетних установах відіграє беззаперечно важливу роль у формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення економіки України в цілому, та державних фінансів і бюджетного процесу, зокрема. Вірність такої тези частково підтверджує близько шестидесятитисячний кількісний склад розпорядників бюджетних коштів за Державним і місцевими бюджетами України, які, як відомо, відповідно до Бюджетного кодексу України і є бюджетними установами [1]. Вагомість вказаної складової національної облікової системи формує необхідність у обов'язковому викладанні дисципліни «Облік в бюджетних установах» для спеціальності 6509 «Облік і аудит» на бакалаврському рівні. Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» відзначається усталеною традицією ініціювання формування та реалізації новаційних шляхів удосконалення викладання дисципліни «Облік в бюджетних установах». Слід зазначити, що з набуттям університетом статусу самоврядного (автономного) дослідницького університету у 2010 року наукова складова підготовки студентів набула нового розвитку, у тому числі в межах науки «Облік в бюджетних установах» [2].

Наука «Облік в бюджетних установах» є складовою наукових дисциплін у підготовці бакалаврів за спеціальністю «Облік і аудит». Процес навчання має комплексний характер, а тому включає лекційні та практичні заняття, індивідуально-консультативну роботу викладачів, самостійну роботу студентів і, на завершення, підсумковий контроль [3]. Мета вказаного наукового спрямування полягає в засвоєнні слухачами теорії і практики бухгалтерського обліку бюджетних установ у повному її обсязі з використанням різноманітних методів навчання та контролю. Відповідно до мети визначено коло завдань науки, а саме: вивчення теоретичних основ обліку бюджетних установ; ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками; засвоєння методики реєстрації облікової інформації на різних стадіях і за різними напрямками обліку бюджетних установ; опанування механізму логічного одержання показників (складання бухгалтерських проведення); ознайомлення з особливостями обліку витрат і методики калькулювання послуг бюджетних установ; визначення проблемних питань обліку бюджетних установ і шляхів їх вирішення. Предметом бухгалтерського обліку в бюджетних установах є наявність і рух бюджетних коштів в процесі здійснення господарської діяльності. Після опану-